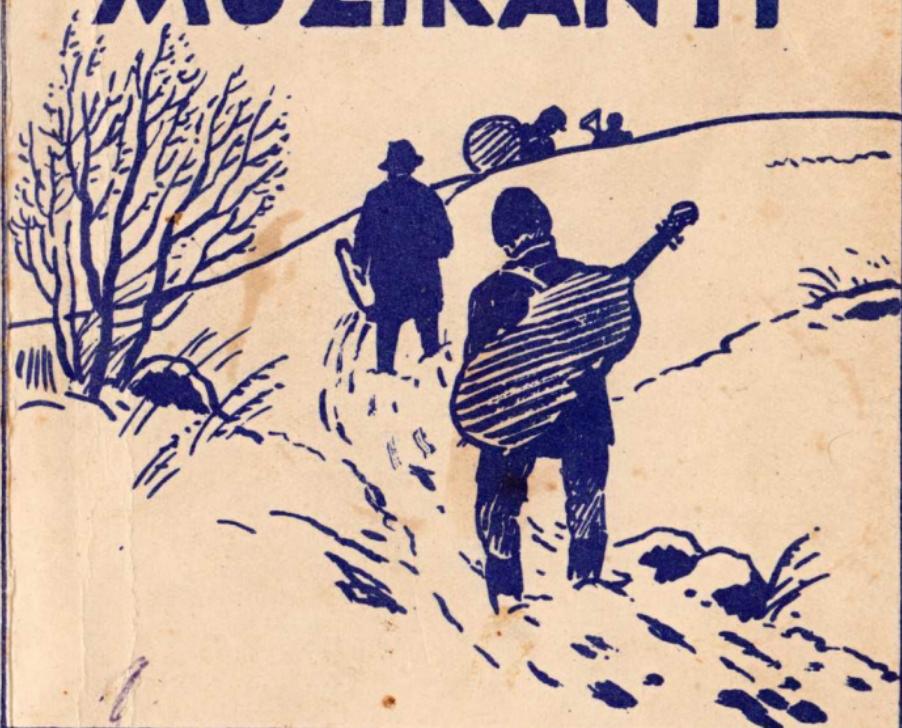

FRANTIŠEK HORKÝ

MY
JSME
ČEŠTÍ
MUZIKANTI

VYPRÁVĚNÍ JANA UHLÍŘE A JEHO SYNA JOSEFA

Svítil jasné, hřejivé slunce roku 1969. Sedím a rozmlouvám s osmaosmdesáti letým tasovským muzikantem Janem Uhliřem a jeho třiašedesáti letým synem, kapelníkem tasovské dechovky, Josefem Uhliřem. Otec je ještě čilý, obrylený stařík. Začíná vyprávět o nejstarší kapelu v městečku.

"Pokud sahá moje paměť byla v městečku před rokem 1900 kapela zvaná "Pavli". Jejím kapelníkem byl klementický Antonín Krejčí - zvaný Trávníček. Od otce se naučil hrát na klarinet a housle, pět let na vojně hrál u vojenské kapely, kde nabyl dokonalosti i ve hře na hoboj. Sehnal si výborné muzikanty. Dva bratři křídlováky Jana a Františka Polehlovy z Vanče, B klarinet hrál Pavel Prudík z Dolních Heřmanic, basistou byl Pavel Adam z Kamenného, bas Karel Vrba starší z Clementic, než se rozešel s kapelou a udělal si kapelu svou /se kterou chodil hrávat každou neděli do Dobré Vody u Třebíče/, za něho hrál kontrabas Dufek z Pyšela, trubku troubil Ignác Veselý, Es trubku Jan Uhliř z Tasova, bas-křídlovku měl Tasovák Karel Pospíšil, na flautu pískal mistrovsky Josef Vrba mladší. Byla to výborná kapela. Hrávala o hodech až ve Valticích na jižní Moravě, ve vinném kraji. Přivážela si vždy hodně dobrého vína a peněz." Do kdy hrála Trávníčkova kapela?

"Poslední její hra byla 27.7.1914 v Číkově. V první světové válce byly muziky zakázány a také muzikanti zestarali. Ze starých zbyli už jen sedmdesáti letý kapelník Trávníček, Prudík, bratři Polehlové, Karel Pospíšil a mladý Jan Vrba, který převzal na čas, než se oženil, kapelu Trávníčkovu."

Čím byl váš otec a kde jste se vyučil muzice?

"Otec byl krejčí. I já se vyučil krejčovině a jako chlapeček povinný naučil jsem se hrát na harmoniku, která měla deset klapek a dva basy. Mně pořád zněly v uších a v hlavě písničky, poznal to pan kaplan Kolísek a pan učitel Závodský. Vybrali si dvacet hudebně nadaných chlapců a učili nás na hudební nástroje. Mně přidělili Es trubku, Kačírek hrál na Es klarinet, František Hobotku první křídlovku, Jan Rous druhou, Jan Pospíšil

baskřídlovku, Josef Pavláček měl eupenium, Josef Hakl Es trubku, František Hejátko B trubku, Josef Malach velký a Tomáš Silvestr malý buben. Tak se tedy objevila v Tasově roku 1900 Kolsákovova hasičská kapela. Kapelníkem byl pan kaplan, ale ten dirigoval jen při hasičských výletech, jinak jsme si dirigovali sami. Třeba Ton-da Kačírků zdvihl klarinet, řekl ráz - dva a už se jelo. Noty nám obstarával zadarmo pan kaplan. Cvičili jsme ve škole, nebo v hospodě u Lišků. Někdy s námi hrávali páni řídící učitelé Hakl z Dolních Heřmanic na trombon a Kocman z Rudy na cello."

Kde jste hrávali a jaké kusy?

"Kromě pouti do Lurd a Čenstochova v Polsku, kde hrál pan kaplan Jan Kolísek jako kapelník na křídlovku, Jan Pospíšil na euphonium, Josef Pavláček starší na basový trombon a Josef Pavláček mladší na křídlovku, hráli jsme v Tasově, v Dolních Heřmanicích, v Jablonově, Pyšele, Vanči, Zhoři, Oslavě, Číkově, Kamenné a Širokém okolí Tasova. Všude jsme sklízeli pochvalu a hlavně v Lurdech a v Čenstochové poznali Němci a Poláci, co je česká muzika. A nejen Němci a Poláci, ale tisíce lidí jiných národností, vždyť obě místa byla světovými poutními místy.

Co jsme hráli? Kdo by si to pamatoval! Dohře, že se noty zachovaly v rodině muzikanta Josefa Hakla v deskách z roku 1885 se jménem pana učitele Závodského.

Smuteční pochody:

Soustrast - od J. Martinovského

Poslední vzkaz - od F. Kováříka

Modlitba - vydaná od L.F. Hynka v Jablonci nad Jizerou

Z lásky - vydaná tamtéž

Ostatní pochody:

Palma míru - od F. Preislera

Kolínská muzika - od Kmocha

Pozdrav od Kolína

Vzhůru plaveci

Castaldo

Vlasti milé

Národní

Praha - Paříž

Nazdar!

Včelín

Alle Ehren /Všechna čest/

Pochod Burd

Österreich wohl/Blažené

Vlastimil

Rakousko/

Ahoj

Pražský Olšán

Befgeakliere/Horáčí mysliveci/

Pochod z Prodané nevěsty

Zvon z Chia
Pod prapory Rakouska
Pod dvojitým orlem

Exelcier
Měsíc jde dál

Polky:

Kristinka	Tremblende polka/Oslnivá/
Amálie	Květná
Kačenka	Telgram polka
Hořanská	Jitřenka-od Hübnera
Andulka	Květena od Kmocha
Zlé časy	První máj
Milka	Má kočička
Paní inšpektorka	Aby se to nepletlo
Křepelka	Na Marjánce,tam je bláze
Julien	Oj hrváti, oj junáci!
Česká polka	Z české dědiny
Řeznická	Od srdce
Po půlnoci	Volenka - od Černáka - Hynka
Dámen polka	

Valčíky:

Buršák	Děti z pohoří
Modré oči - od Vlacha	Wiener Bürger/Vídenští měšťané/
Renomé	Pod praporem Transvalu
Náš duch - od Hynka	V blažené chvíli
Tento polibek	

Mazurky:

V růžovém rozmaru	Sněženka
Fialinka	Feinsliebchen/Něžné milování/

Kvapíky:

Hoří! - hasičský od Vlacha-Hynka	Slavonie
Jedem!	Slavomír-od Černáka-Hynka
Jen s chutí	Pívab vesny

Sousedská:

Kolo - od Soukupa	Když jsem byl na Letné
-------------------	------------------------

Třasák:

Vzpomínka - od Hynka

Mnoho polek, valčíků a jiných kusů tanecních je zaznamenáno bez názvů. Kolik z nich složili sami vesničtí muzikanti nevíme, jen o jednom víme, že skládal kusy, byl to samouk Karel Vrba z Klementic. Skoro všechny noty jsou ručně psané, jen málo je jich tištěných nebo hektografováných.

Kromě uvedených skladeb jsme často, hlavně na plesech, hráli besedu, čtverylku a směsi národních písni, anebo na přání tančníka jsme hrávali píseň, kterou si zazpíval a běda kapelníkovi, kdyby ji neznal a nezahrál, protože v takových případech zpíval s ním celý sál."

Kde bylo vaše první muzikantské vystoupení?

"Moje první muzikantské vystoupení bylo s tahaeí harmonikou v Oslavě o ostatcích. Hrál jsem tam tři dny a vyhrál jsem si deset zlatých a to byly před první světovou válkou v roce 1914 velké peníze."

Prožil jste nějaké veselé příhody?

"Těch bylo dost. Povím vám jednu nezapomenutelnou, kterou jsem prožil také o ostatcích, v Kamenné. Hrál jsem tam na harmoniku s houslistou Silvestrem Tomášem. Ostatky se slaví v každé vsi, a tak se kapela musí rozdrobit, aby se na každou ves došlo. O ostatcích je psí čas. Konec února - tepla nepřidá. Proto muzikanti jsou ve všech na jídlo i na spaní. Na mě padl los jít k Šulerům a kamarád Silvester šel k nějakému sedláčkovi. Šuleři - Jakub a Josef - byli dva silní, svalnatí kamenici a studnaři. Byli mistri ve své kamenické a studnařské praci. Kamenné sloupy, co podpírají balkon Besedního domu v Brně, jsou jejich prací. Doma však neměli valnou pověst. Doma nemí nikde prorokem. To víte, co si mohli o nich povídат povídavé báby, o dvou chlapech bez ženských, kteří si sami vaří, pečou a dojí kožu. Chalupu si postavili z kamenných kvádrů v údolí zvaném Peklo. Proto můj kamarád houslista se blaženě uasmál, že jdu k Šulerům a vrhl na mě škodolibý úsměv. Já si myslí, děj se vše Matoušova! V chalupě u Šulerů mrkl Jakub na Josefa: "Do-

nes je!" Mušín připomněl, že žádost mohly být jen svou tvrdou a poctivou prácí, ale také pytláctvím. Pro ně jíž kraj strálním územím obce s kamenem v ruce a neopřindat kvalifikaci byla neodpustitelná pohana. Měli i teď v dnu dva v "spole", doufám je přinesl, omyl je a na stůl postavil hrnec "želosňák", každou porci prošepkoval, posolil a vložil do hrnce. K porci dal seler, petržel, mrkev, damián /koření z mateřídoušky/, bobkový list, pepř, nové koření a všechno zalil vodou. "Dě na hrnec křídlo!/pokličku/" křikl Jakub. Z mouky a vody udělal kvásek a jím zlepil hrnec, aby z něho nemohla ucházet pára. Královi se dvě hodiny dusili "na divčko" v troubě kachlových kamen. V těch praskaly smolné kusy pařezů a zkroucené kořeny borovic a smrků. Bylo příjemné teplo při petrolejové lampičce a při popijení šedé, kořalky z čistého lihu, zředěně studenou křistálovou vodou z hluboké studánky u chalupy.

Konečně se ozvalo Jakubovo: "Vetáhni je! Dě je na stůl!" Stalo se. Jakub bajonetem odškrábl kvásek, nadzdvíkl pokličku a teď to příšlo. Kuchyně se naplnila vůní všech šťáv z koření, dotkla se nosního chřípí a v jazyku se probudilo chuťové blaženství. Žaludek se naplnil krajícem chleba, pečeném v domácí pekárničce, kořeněném šťávou a měkoučkým masem proveněným slaninou. Propadl jsem blaženství spánku, do něhož ráno zaburácel Jakubův hlas: "Vstávej, tade máš eště zbetke, deš ti to tak šmakovalo!" Na vrch byl pořádný lok slivovičky.

Sotva jsem vstoupil do hospody, hospodský Staněk mě zval na gulás. Už chci říci, že nebudu jíst, když mně zašeptá houslista: "Ať ti ho donese, já ho sním, u sedláka byly jen dvě smažinky a hrnek bryndy."

Kdy jste přestal provozovat muziku?

"Hrál jsem do roku 1926. V tom roce jsem byl přeložen do Brna na vojstu. To mně bylo 45 let. Pravda, pro své potěšení jsem si hrával dál a přiučoval syna Josefa."

Tak se v rodině zachovala muzikantská tradice.

"Zachovala, baže, zachovala." Oči za brýlemi se usmívají radosti. "Syn Josef je kapelníkem dnešní tasovské dechovky a o té ať vypravuje sám. Dále v muzikantské tradici pokračují ještě dva dečíni synové, oba dobrí muzikanti. Starší Otakar říká:

"Mám dědo, hudbu tak rád, že půjdou třeba deset kilometrů pěšky a buď hrát zadarmo, jen když si zahráju." Je lezníkem a hráje

ve strážnické kapeli. Mladší Vladimír se mu v muzice vyrovna. To už jsou dle jména Brychtové, ale muziku mají v krvi po Uhlířích."

Dědo, děkuji za pěkné popovídání a ať pokračuje vaš syn.

"Rád se rozhovořím o dalších osudech muziky v Tasově. Když jsem se narodil v roce 1906, bylo otci 25 let. Byl členem hasičské kapely a troubil Es trubku. Kapela se po první světové válce rozpadla. To mrzelo dva Tasováky, Františka Kudrnu a Bohumila Demla. Naše městečko a bez kapely? Začali do sousedního Budíšova za muzikantem Antonínem Hráčkem, aby naučil několik mladých hrát na dechové nástroje. Za rok, v roce 1926, jsme už zahráli deset kusů. Byl jsem mezi tou dvacítkou mladých muzikantů a začal s nimi a panem Hráčkem jezdit a hrát při zábavách ve všech kolem Tasova. Po třech letech jsme se o samostatnili a zvolili kapelníkem Josefa Kačírka, syna starého muzikanta - klarinetisty z hasičské kapely.

Po čase vystřídal ho basista František Šabata. Ve smutných letech 1938-39 byla okupanty muzika zakázána a kapela se rozehnala. Po válce, po našem osvobození, jsme zaše šli do Budíšova na námluvy. Tam také měli stejné potíže. Byly totiž nařízeny muzikantské zkoušky. Nikdo je neudělal a budíšovští hráli pod kapelníkem Novotným z Velkého Meziříčí. Konečně se nám i Budíšovu podařilo sestavit vlastní dechovku v roce 1955. Já v Tasově jsem po dohodě s předsedou Osvětové besedy Josefem Mejzlíkem sestavil dechovku a stal se jejím kapelníkem. Hraji v ní na Es trubku."

Jak vypadá kapela dnes a co vyhrajáváte?

"Kromě mne jsou v kapeli:

Lajslav Rozendorf z Jasenice, hraje klarinet a B saxofon tenor,
Cyril Teply z Číkova - klarinet baryton,

Josef Rousek z Tasova - Es klarinet, saxofon

Jindřich Šabacký z Holubí Zhoře - tenor trombon

Josef Kačírek z Tasova - křídlovka

Miroslav Marek z Velkého Meziříčí - Es trubka

Josef Marek z Velkého Meziříčí - bubny

Zachá z Tasova - baskřídlovka

Lajslav Pospíšil z Tasova - bas

Alois Pospíšil z Hodova - baryton B tenor"

To máte muzikantské hnizdo hodně rozbehnuté. Jaké kusy hrájet?

"Hrajeme lidové skladby od Josefa Čeněka polky Šárka, výděšnické
varšácké říčky Váno a jiné
skladby
od Aloise Čunyšpolky Kapelníček, lidové
hudby, výděšnické
od Josefa Kotovského polky Antonín, výděšnické
od Antonína Borovičky polky Výhlednice
kapela, Milda vesničníky,
Došeláček, snad výděšnické,
valčík Růžový květ
od Karla Vacka: polky Panenka sedmokrá, Venkovská, Padesátka, šedesátka
od R. Štrubla: polky Kouzlo máje, Při měsíčku, valčík Pod okénkem
od Ady Doška: valčíky Dávny sen, Zelený háječek, tango Pro koho tvá láska... .

Velký ohlas má vždy v obecenstvu polka Tasovská, kterou pro naši kapelu napsal Ada Kubata a pak polka Karla Vacka "Zůstaň s námi písničko česká" To jsou jen ty nejznámější kuasy."

Jaké plány máte do budoucna?

"Snažím se udržet dechový soubor, ale nevím, jak to dopadne. Mladí si dnes žádají moderní hudbu i na vesnicích. Musíme se podrobit - i tančení kapely hrají na všech valčíky a polky, zvláště když zazní:

Ká - pe - lo,
zahráj tu polku pěkně od podlahy,
zahráj ji hezky, česky, vždyť jsme z Prahy.
Tá - hle - ta ,
plechová trumpetá,
až troubí českou polku bez ustání,
až do skonání
světa... .

VYPRÁVĚNÍ O KARLU VRBOVI, MUZIKANTU Z KLEMENTIC

Nejmladší osada v okrese třebíčském je osada Klementice, říká se tam na "familich". Samota je uprostřed lesů, takže ji v roce 1805 nenašli ani francouzští vojáci Napoleonovi, táhnoucí krajem proti ruskému Alexandru II., kterého porazili s jeho rakouským spojencem v bitvě u Slavkova. Osadu založil 1799 Jáchym ryt. Stetenhofen a osada nese jméno jeho syna Klementa. Jmenovaný vykácel les Bítovec a proměnil jej na pole. Robotníků bylo málo, poje od dvora oslavského velmi vzdáleno, a tak 19 osadníkům/familiantům/ rozprodal 41 jiter. Každý dostal 6 měřic, zaplatil za ně šest zlatých domovní daně a za osvobození šest zlatých daně pozemkové. Tak se stali familianti svobodníky už v roce 1799. V této osadě narodil se devatenáctému familiantu / v domovním čísle 19/ syn Karel Vrba. Bylo to 5. prosince 1857. Botva dorostl vázal knihy, zasklíval, spravoval boty, dělal nábytek, lejty na močůvku, putýnky, škopky a nade vše miloval muzyku. Jeho oblíbenými nástroji byla flétna, klarinet a helikon, žestový dechový nástroj hlubokého ladění a varhanního hlasu. Pod doškovou střechou bylo mnoho notového papíru, protože všeuměl se pokoušel o skládání polek a valčíků. Hrál v první tasovské kapele Pavlá, kterou řídil Antonín Krejčí, řečený Trávníček, bydlící také v Klementicích č. 16. Hrál tam helikon a kontrabas. Protože kapelník zval i jiné basisty a Vrba odpočíval, rozesel se s ním, založil si svou muzikantskou bandu s Machátem z Kamenné, Machátem z budiňovské Rejduvny a jinými muzikanty, se kterými chodil hrát každou neděli do Dobré vody u Třebíče, výletního místa Třebíšanů. To už v 11 hodin musel vyjít z domu, něst těžký helikon, aby za tři hodiny byl na místě a mohl vystupovat. Bylo-li pěkné počasí vydělali peníze, když přšelo - nevydělali nic. Kolikrát mi doma říkal, aby se nedělal, ale on jen zakroutil hlavou, usmál se a říkal dcerce Anežce: "Holka jsi Vrbová, rosteš jak z vrby, chce se jist a potom je to pro mě zábava, nejuilejší zábava."

Když muzikant zastáral, chodil rád poslouchat, jak hrají jiné kapely. To už mu bylo sedesát, byly zde mladší kapely - tasov-

ská hudebníkářská, Příkazského v Budišově. Když byl zván na výpomoc, výjdeval si helikon od kapelníka Příkazského, jak má tento zapsáno ve svém hudebním zápisníku z roku 1908: Za půjčení helikonu Vrbovi z Klementic 6.6., 23.6., 6.10. Za jedno půjčení platiil 80 haléřů.

Jeho žena Tonička nebyla všechny paní māma. Kromě malého hospodářství musela se pořádně ohánět, aby pro pět krků sehnala životobytí. Musela v sousední vsi Kamenné pomáhat v polní práci u sedláčků. Je to půlhodinka. V poledne přiběhla, nachystala oběd, řekla - děvčata, dovařte to, vzala nūši a utíkala do Hodova, dobrou hodinu cesty, kupevat vajíčka pro sestřenici, která je vozila do Brna na trh. Rozuměla léčení neduhů léčivými bylinami, ischemie léčila psosorkovým listím, napravovala porouchané kotníky, klouby, strhané pupky, asistovala při porodech. Měla více klientů než pan doktor v Budišově. Kromě toho snažila se svému muzikantu odstranit rozedru plic, aby mohl rádne dýchat. Až jeden pan doktor z Osové Bíťásky mu obstaral bylinný prášek až z Augsburgu. Prášek se zapálil, musel dýchat kouř a během 20 minut dýchal normálně. Rozedma mu vadila, když ho to chytlo při hře, nemohl hrát. Také mu vadilo manželčino náruživé čtení. Už měl připraveny všechny archy k vazbě, ale knihu nesměl vyzádat, protože jeho Tonička ji neměla přečtemu.

Velkou radost měl ze svých synů. Josef po vyučení hrával s kapelou ve Velkém Meziříčí. Ve vojenské kapeli se zdokonalil na basu a flautu. A když se oženil, hrál v Náměstí s městskými kapelami. Jeho žena neměla z toho žádnou radost. V noci přicházel pozdě a jak vstal, už byl ve dveřích. "Kam zas tak pospícháš," ptávala se. "Kam, že se ptáš? Pustil jsem basu po vodě a musím jí nadběhnout a čekat u splavu, aby mi neuplavala." Při zábavách zpíval a hrál na flautu tak krásně, že jeho zpěv a sóla všichni poslouchali.

Jan, muzikant z vojenské kapely, převzal na čas kapelnictví po Trávníčkově a hrával s jeho kapelou, než se přiřízenil do Pucova. Tam si vycvičil mladé muzikanty a založil novou kapelu. Zemřel v roce 1967. Nad jeho hrobecm bylo řečníkem - farářem - vzpomenuto jeho nadání pro hudbu. Byl to velmi dovedný muzikant, sám vycvičil mladé muzikanty a každého na jiný hudební nástroj. Starý muzikant Karel Vrba dožil se svým záduchem 72 let. Do posledních chvil života vyhrával si vzpomínky na život plný tě-

nů, až rok 1929 je pro něho umlčel navždy. Jeho žena Tonička
odešla za ním za tři roky.

KAPELNÍK ANTONÍN KREJČÍ - TRÁVNÍČEK

Je tomu už dávno, co se na začátku devatenáctého století, v době obrození českého národa /v roce 1844/, narodil v osadě zvané Klementice v čísle devět, chalupníkovi a muzikantu Antonínu Krejčímu - synek Antonín. Rozradostněný táta vzal klarinet, sedl si na dřevěný práh chalupy a lesy kolem ní uslyšely jásavou koledu: "Narodil se muzikant, radujme se, po mně bude dále hrát, veselme se..."

Tak se to také stalo. Chlapec se měl k světu, k muzice a zpěvu. Brzy ho táta vyučil hře na housle a klarinet, takže za zimních večerů sněhem zapadlá chalupa při černé hodince naslouchala kolédám, národním i světským písním a zpívala si. Pak se pěkně usínalo na zápecí, v peřinách naditých prachovým peřím.

Toniček se vyučil i krejčovině, pomáhal při hospodářství, oral se dvěma kravkami a namlouval si Josefkou Melkesovou z čísla šestnáct. Když ho odvedli na vojnu, slíbila mu, že na něho počká. V jednadvaceti letech oblékl si bílý vojenský kabátec, modré kalhoty, nasadil vysokou vojenskou čepici se zlatou rosetou a lemováním. Pět let hrál na klarinet a hoboj u vojenské kapely v Budapešti. Pro vynikající hru byl zván hrát na koncerty městských kapel, hlavně na sólová vystoupení a vydělával si pěkné peníze. Na vojš nezůstal. Táhlo ho to domů do rodného kraje, za čekající Josefku. Oženil se s ní a přestěhoval se k její rodině do čísla šestnáct, protože rodnou chalupu dostal jeho starší bratr. Sotva dozněly líbánky, sháněl se po muzikantech, aby sestavil kapelu. Do roka ji dal dohromady. Začala hrát zároveň s kolínskou kapelou Kmochovou v roce 1871. V krátké době stala se známou nejen doma, ale v celém okolí, daleko od domova. Hráli v ní sami výborní muzikanti: basista Pavel Adam z Kamenné, baskřídlovák Široký z Pyšela, kterého zastupoval Karel Pospíšil z Tasova, dva křídlováci Jan a František Polehlíkovi z Vanče, klarinetista Pavel Prudík z Dolních Heřmanic, trumpetista Jan Uhlíř z Tasova a Ignác Veselý z Pyšela, Karel Vrba z Klementic bas a jeho střídač pyšelský Dušek. Naposledy si necháme mladšího Josefa Vrbu, který hrál na flautu. To byla atrakce v kapele. Vyučil se řezbářem u mistra

Motýšky ve Velkém Meziříčí. Byl to krasavec zbožňovaný děvčaty a spěvák rádu dnešního Matušky. Ten dovezl hrnu na flautu a zpěvem tak upoutal tančísky, že i unavení muzikanti mohli dlouho odpočinout. Hráli až do pianissima. V té chvíli zhasla do pološera sálová světla a ozvala se tichá, dojímavá melodie flétny nebo jeho zpěv. O tom, jak ho měla děvčata ráda, alespoň jedna příhoda z bálu v Rosích v hostinci u Požáru. Když se muzikanti k ránu po zábavě loučili, byla už na zápráží hospody děvečka, krmící krávy. Měla jen dřeváky a starou kacabajku. Fešný flétnista jen tak prochodil: "Marjánko, pojď mě kousek doprovodit." A Marjánka, na podiv všech muzikantů, šla. V dřeváčích a kacabajce do sněhu a mrazu. Za vesniči se zastavila, ale říbel flétnista ji lákal ještě kousek na kopeček a vyvedl již až ke kříži u Studnice. Dál už promrzlá Marjánka nechásla. Dostala muštu a celá šťastná upalovala do Rohů, vzdálených přes půl hodiny.

Kapela každý rok na podzim opustila rodný kraj a vydala se na celý týden hrát na hody do Valtic na jižní Moravě. To už měla své známé jméno "Pavli", dle jména svého zakladatele Pavla Prudka a basisty Pavla Adama. Všichni muzikanti dosáli pěšky do Pyšela. Odtud je kočí zavesl na půl cesty do Moravského Krúmlova, kde na ně čekal povoz z Feldšperku - Valtice. Tehdy byly Valtice německé. Na stravu byli u stárků. Kapelník Trávníček uměl německy. Nepriznal se k tomu a tak vyslechl, co si u stárka povídali. Před posledním dnem se radili, co mají udělat k jídlu. Všechno maso už snědli, zbyla poslední malá ovečka. Zabili ji. Tak naši muziku měli rádi. Za týden se vraceли toužeb čestou domů s balíky buchet, bábovka, pečínek, flašek vína a peněz za hru. Tam na hodech nešetřili, každý se chtěl ukázat, že na to má.

Kapelník zestáral, kapela se rozpadla. Ti mladší přešli k jiným kapelám a kapelník Trávníček se stal kapelníkem terčeta. Chodil hrát s Josefem Prokšem, harmonikářem z Kamenné a trumpetistou Josefem Bednářem z Klementic. Oba je vyučil muzice. To už většinou hrával jen na housle.

Přišlo jaro 1928. V měsíci březnu začaly rozkvétat kočičky jív, jehnědy lísek a skřivánci se rozezpívali nad oráči. V Klementicích v čísle čestného místouchal jím kapelník Trávníček naposledy. Přestal znít jeho klarinet, zmlkly housle, dodýchal hoboj. V tomto jarním rozvoněném a rozezpívaném čase doprovodili kapel-

níka na budišovský hřbitov muzikanti z celého kraje, aby mu nad jeho hrobec zahráli jeho zamilovanou písni "Vy zelení hájové, bejvaly jste vy moje, bejvaly jste mýho srdce potěšení ..."

CO VYPRÁVĚL KAREL POSPÍŠIL SVÉMU SYNU JOSEFOVI

V Dolních Heřmanicích žil vojenský muzikant Pavel Prudík, který kapelu založil. V kapele s ním hrál druhý vojenský muzikant - basista Pavel Adam z Kamenné. Proto ji nazvali kapela "Pavlá". Já v ní hrál na baskridlovku. Chodili jsme hrát daleko, až do Rakouska na hody. Tenkrát nás nedělily s Rakouskem hranice, byli jsme v jednom státě Rakousko-Uhersko. Naším kapelníkem byl další vojenský muzikant Antonín Krejčí z Klementic, jemuž říkali Trávníček. Hrál výborně na klarinet. V Rakousku nám dobře platili. Kromě peněz jsme si vždy přivezli koláče, koblihy, maso a víno. Jezdili jsme tam rádi. Němci si vážili muziky. Než začal tanec v sále hostince, hráli jsme před ním v půlkruhu tři kusy. Jednou při tom vyhrávání, když jsme se chystali k odchodu do sálu, přišel za námi důstojník, který nás už sledoval při vyhrávání. Představil se jako vojenský kapelník a byl samá otázka. "Jak dlouho hrajete? Kterí z vás jsou vojenskými muzikanty? Čím jste doma?" Potom nás pochválil. "Hezky hrajete, má to vojenský říz, Kdybych vybral z mého orchestru sedm nejlepších muzikantů, tak mně tak nezahrájí. Má kapela zde koncertuje. Zvu nás na poslech, o nic se nestarejte, budete mými hosty."

Přišli jsme a byli uvedeni na nejlepší místa. Hráli pěkně, radost poslouchat. Musel jsem se, synku, usmát a říci si potichu. Tak, jak oni hráli, my jsme hrát nemohli, protože nás bylo sedm a jich pětačtyřicet, ale pěkné to bylo od kapelníka Čecha, že nás pozval. Inu, co Čech, to muzikant!

Po druhé, to už u nás doma, zase jsme v půlkruhu vyhrávali. Některí hráli z not, ti zkušenější z paměti. K našemu půlkruhu přiběhl větší pes. Mému protějšku začalo čichávat boty. Ten psa neviděl, protože hrál z not. Pes čichal znovu, oběšel ho a na jednou zvedl nožku a cr-cr- r - r na botu a zase tak na druhou. Nám, co jsme hráli bez not a všechno pozorovali, nadouvaly se smíchem tváře - nemohli jsme hrát. Druži se zlobili. Hra skončila. Když jsme poštřenému ukázali na počurané boty, bylo velké řehocení. Ten na nás rozzlobeně spustil: "Co se řehoníte? Zabili jsme doma většího psa. Poradili mně, abych dal psí kníži vydělat,

že z ní budou očkné svršky na boty. Boty jsou z ní pěkné, však vidíte sami. Jenže jak se někde zastavím, už se najde pes a boty očichává. I tady ta psí potvora to ucítila. Přestanu je nosit." Přišel ženich sjednat hudbu na svatbu. Byla to asi chudší svatba, chtěl jen čtyři muzikanty: "Bude málo hostí, ale bez muziky je svatba jako funus."

Domluvili jsme se - bude hrát klarinet, křídlovka, es trubka a bas. Jenže Es trubka řekla: "Já bez švagra, druhého křídlovíka, nepůjdu." Přemluvili jsme ho, jak se říká "napál huby", že přijde, ale v den svatby ho nebylo. Nepříjemnou situaci rozhodl výborný basista Pavel Adam z Kamenné. "Přece nepůjdeme domů. Nenecháme je ve "štýchu". Budeme hrát ve třech, vy si hrajte svoje, já to už nějak vyplním. Budeme si vykrašovat jako kdyby nás byla celá řeta." Taky jo. Adam burácel na bas basfigury, radost poslouchat! Pamatuj si synku, že bas je matka muziky. Už slavný Beethoven řekl: "O Bohu a generálbasu se nediskutuje."

Povím ti ještě jednu příhodu z doby po postavení lokální železnice Studenec - Velké Meziříčí, po roce 1885. Už tenkrát ji říkali "kačenka", protože se souprava kolébala při jízdě jako kachna. Jednou jsme šli z Rudíkova po zábavě v podroušené náladě. Když jsme přecházeli koleje "kačenky", chytly

Heligonista zastavuje vlak

se basisty fanfarónský nápad, že zastaví přijíždějící vlak hrou na helikon. Rozkrošil se na kolejích a spustil tak hlučné varia-
ce, že se to rozléhalo v lesích kolem tratě. Přijíždějící vlak do toho vytrvale pískal, aby muzikant uvolnil trať, ale marně.
Sólista hrál a hrál, až vlak zvolnil jízdu a těsně před ním za-
stavil. Z vlaku vyšel pan vlakvedoucí, nijak neocenil výkon kon-
certního mistra, ale začal mu vysvětlovat předpis o úmyslném za-
stavení vlaku a zvýšeným hlasem skončil: "Dáte-li mi vár rýnských
/zlatek/ pokuty, nerědám věc soudu - naopak vám dám potvrzení,
že jste opravdu zastavil helikonem vlak, kterým se pak můžete
chlubit komukoli." Fanfarónu - muzikantu se při tom vysvětlování
vyjasnilo v hlavě a zaplatil pokutu. Když odejel vlak, vzdychl
si: "Co jsem vyhrál, dal jsem na pokutu, ale jsem za to první mu-
zikant na světě, který hrou na helikon zastavil vlak a to také
něco znamená!"

Před prvním májem přiběhl za mnou do Tasova kamarád muzikant a
hned začal: "Karličku, máš něco na 1. máje? My bychom tě potřebo-
vali. Sehnal jsem fungl novou kapelu. Půjdeme vyhrávat. Vezmeme
to nahoru kolem Meziříčí, hezky si zahrajeme a bude nás jen pět,
tak i dělení bude dobré." Vyptal jsem se, kdo půjde a na co bude
hrát a slíbil, že přijdu. O tom hezkém zahráni jsem moc pochybo-
val. Tehdy se všichni muzikanti zdaleka široka znali a věděli o
každém, co v něm je. Ovšem, co se týkalo podílu ze hry, to svá-
dělo, protože peníze byly v kopcích Vysočiny tehdy nedostatko-
vým zbožím. Tak filharmonie pěti muzikantů se vydala do kraje
obveselovat kluky i dospělé k vítání 1. máje. Prošla několika
vesnicemi a lesní cestou dostala se k myslivně. Spustili jsme
"Na Marjánce, tam je blaze, tam se tančuje..." V myslivně se
rozštěkali psi, kteří nesnáší troubení a tloučení na buben.
Před myslivnu vyšel statný, fousatý fořt a když jsme dohráli,
ozval se jeho baryton: "Páni muzikanti, i já jsem hrál šest let
u vojenské kapely /ve mně to hrklo hanbou/ a muzice rozumím."
"Vy klarinetisto, jste vysoko," druhému řekl, "vy chcete hrát
všechno sám, nechte něco také těm druhým," třetímu "vám padají
do hry falešné tóny, dávejte si pozor" a čtvrtému, "nedržíte
takt, tak se nedá hrát." Mě, synku si nechal naposledy. "Vás je
mezi nimi škoda, pokazíte se. Já bych s nimi nehrál."
Po kritice vytáhl peněženku, dal mi dvě zlatky, podal vše ruku

a rozloučil se: "Kamarádi nic ve zlém, ale čeští muzikanti by se
měli naučit lépe hrát, aby si nekazili pověst."
Synku, pamatuj si, tenkrát za Rakouska dvě zlatky byly peníze,
ale já jsem se styděl. Učím tě muzice, máš nadání, které je v
našem rodě, nedělej nám nikdy hanbu špatnou, odbývanou hrou!

ZE ZÁPIŠKŮ MUZIKANTA JOSEFA PROKŠE Z KAMENNÉ

Začnu kapelníkem Antonínem Krejčím z Klementic, narozeným v roce 1844. Nikdo ho tak nepojmenoval, protože v širokém okolí byl znám pod jménem Trávníček. On se pro to nazlobil. Byl četařem u vojenské kapely v Budapešti. Jeho oblíbeným nástrojem byl klarinet. Nevydával písklavé a vřísklavé zvuky, ale hru zvonků, připomínajících bližení se rolniček, jasných, kovových úderů. Stal se kapelníkem tasovské kapely "Pavlá" v roce 1871. Hrál s ní dlouho, až skoro do první světové války. Kapela zastárla, mladší přešli ke kapelám jiným a kapelník chodil hrát s námi, dvěma mladými kluky, jeho vyučenci. Byl úžasně otužilý. Chodíval s námi hrát už sedmdesátiletý do Březejce na Velkomeziříčku nebo do Novosad na Velkobítěšku pěšky tam a zpátky a bylo to muziky až do rána bílého.

Mě učil na housle a Josefa Bednáře z Klementic učil na trubku. Já chodil do Klementic z Kamenné. Není to daleko, jen dva kilometry. Když jsem cvičil šestý šešit Kozánkův, najednou mi povídá: "Ty to hraješ z paměti! Budu ti psát noty sám." Příští hodinu jsem měl už kus napsaný v notách. Kus byl pro mě neznámý. Když jsem ho hrál po druhé, povídá: "Tys ho už musel slyšet." Bránil jsem se. Neuvěřil. Ale brzy pochopil, že je to moje paměť a zařadil mě do muzikantů s výbornou hudební pamětí. To, co jsem slyšel, hned jsem bez chyby opakoval. Řekl mi, že mám absolutní hudební paměť.

Udělal jsem chybu, když jsem mu řekl, že si doma vyhrávám na italskou harmoniku. Musel jsem ji přinést. Zkusili jsme Kmochův valčík Andulko Šafářova. Šlo nám to na první zahrání. Když jsme přehráli podruhé, řekl mi, že mě obdivuje, jak jsem se naučil sám hrát. Pochvala mě těšila, byla od znamenitého muzikanta a to už něco znamená.

Housle však šly stranou, chodil jsem k němu jen s harmonikou. V první světové válce byly muziky zakázány. V roce 1917 přišli chlapci z Oslavy a prosili Trávníčka, aby s námi řel zahrát ke Svoboděm pod stráni, do menší taneční světnice. Byli jsme tři, Trávníček na klarinet, nebo housle, já na harmoniku a Josef

Bednář na trubku. Byl z nás malý šraml, ale měl říz. Lidé, když nás uviděli, říkali: "To bode mozek, jeden staré dědek a dva kluci!" ale když jsme zahráli, tleskali a jednali nás i na příště. U Svobodů v Oslavě seděli jsme na zápecí, aby bylo více místa na tanec. Chlapci si to pochvalovali, mohli se k děvčatům více přitlačit.

Po Oslavě přišli chlapci z Dolních Heřmanic. Tam jsme hráli u Dvořáků, říkali tam u Novotných. Tam byla místnost větší, střídali se v tanci. To bylo naše první vystoupení před veřejností. Čtvrté vystoupení bylo na Rudě, na Křížově svatbě na Křeptově. To byl panský dvůr, kde sloužil otec Kříže jako kočí. Tato svatba byla už v roce 1919, bylo po první světové válce, tak jsme hráli poprvé v hostinci "U Malců" na Rudě. Moc se jim muzyka líbila a zjednali si nás na ostatky. Bylo po osvobození národa, první ostatky ve svobodné republice a tam jsme uviděli, co dovedou starí občané, když se dostanou do nálady. Třetí den se seřadila maškaráda k odchodu do vsi. Chasa donesla starý klarinet, že na něj budou hrát medvědovi, za medvěda přestrojenému chlapci. Ten klarinet zaujal kapelníka Trávníčka. Zjistil, že je to B klarinet, prolil jej pivem /chlapci ho donesli z půdy/, zkusil hrát, šlo to a tak hned nechal housle v hospodě a hrál s ním po celé dědině. Nálada byla až do bílého rána - sotva jsme se dostali do Tasova před devátou hodinou. Dostali jsme se mezi podroušené Tasováky v hostinci "U Lišků". Ti začali jančit a křičet: "Mladenci, vybalte inštrumenty a zahrajte nám tu naši Nad Tasovem je háječek..." Hráli jsme břeskné pochody, jen to hřmělo, třeba už byla popeleční středa a držel se pust. Naopak jedli jsme a pili nevázaně a byli jsme rádi, když jsme se za posledne odklidili z Tasova.

Vyplatilo se to zastavení, hráli jsme tam o velikonocích na Červené pondělí. Dobře to říkal kapelník: "Muzikant se nesmí vyhýbat hospodám. Každá může být naším zákazníkem." Na tu hru nezapomeneš, protože nám chasa nosila velmi dobrou, merunkově žlutou kořalku. Nebylo to možné vypít, tak kapelník dal přinést pro každého z nás litrovku /to už jsme byli čtyři, hrál s námi Josef Večeřa ze Studnic, tloukl bubny a činel/ a tam jsme tu kořalku lili. Když zase přišli mladenci a ptali se jestli ještě chceme, řekl jim: "Á jejdámáne, á jejdámáne, přineste toho, tolik co nepřeplave. Pro mladé je to jed, ale pro nás staré med."

Kapelník z toho nic neměl. Jeho dcera Anežka druhý den, když ještě spal, vzala likér v domnění, že je to oct /octové láhve mají tmavé sklo/ a použila ho k přípravě zelí. Stále přilévala a nemohla dosáhnout nakyslé chuti. V té chvíli přišel kapelník a křikl: "Anko zastav! To je kořalka!"

V prvních desíti letích dvacátého století udržovaly se na vesnicích zajímavé svatební zvyky. Viděli jsme je v Rohách, Studničích, Dolních Heřmanicích, Zhoři a jinde. Před příchodem nevěsty s ženichem, po zdavkách v kostele, zatahovala mládež cestu k nevěstě a ženich musel vykoupit nevěstu. Stará svatbí říkávala:

Hej, hej, hej,
máme na prodej,
máme tady hezké děvče,
šíkuje se pro mládence!

Hej, hej, hej, máme na prodej!

"Kdo dá víc?" To už křičel židáček s pytlem na zádech, do kterého dával buchty, koblihy a kousky uzeného masa od hospodyně při maškaře. Když nevěsta byla vykoupena, jelo se dál. V nevěstině stavení byla svatební hostina. Večer po hostině se nevěsta převážela do domu ženicha. Bylo zamčeno. Svatbí zabouchala na dvere. Když se ozvalo: "Kdo tam?", musela nevěsta už říci jméno ženicha. Bylo-li na zápraží koště, musela zamést kousek zápraží, nebo za dveřmi zamést rozbité sklo, aby bylo poznat, že bude čistotná hospodyně. Pak byla uvítána bochníčkem chleba. Musela ukrojit pořádný skrojek, vyříznout střídku a pod ní vložit peníze na znamení, že nebude lakomá. O půlnoci se odbyvalo čepení nevěsty. Vdané ženy jí o půlnoci odebraly z hlavy věneček a místo něho jí hlavu ovázaly šátkem. Přitom všem muzikanti hráli veselé písničky, ihtrády a tuše k přípitkům. I židáček s pytlem si přišel na své.

Velmi pěkné zvyky o ostatcích byly v Pyšelu. V pondělí byla volba stárků a stárek. Chasa si zvolila tři chlapce a tři děvčata, kteří po celý rok zjednávali muziky a udržovali při nich pořádek. Po volbě bylo slavnostní zasedání se zpěvem, připijením, jídlem a tancem. Druhý den se chodilo po maškaře a v domech zvolených stárků bylo delší posezení s masitou svačinou a přípitky. Hotovalá trachtace. Dodnes při setkání s kamarády z Pyšela vzpomínáme, jaké to byly přátelské zábavy.

Abych nezapomněl na Maloučany. Tam také měla chasa společnou ho-

stину o остатcích, jenžе příprava na ni byla o týden dřív. Měli v pácu naloženého řeznického psa. Jedl jsem s nimi psí pečínsku a mohu říci, že mi skutečně chutnala.

V roce 1922 jsem šel na vojnu. Hrál za mě na harmoniku František Teply z Tasova, také dobrý harmonikař a zpěvák.

Po vojně jsme v našem souboru pokračovali. Přivezl jsem si z Brna od vojenské hudby čtyři kusy, složené kapelníkem Zitou od 43. pěšího pluku. Byly to: "Prapory zavljaje", "Fanfárový pochod", "Mužně vpřed" a "Ta naše muzika".

Naše parta chtěla sehnat co nejvíce peněz na postavení pomníku padlým v Kamenné. Podařilo se nám to v roce 1926. Já všechny vyhrané peníze dával na pomník, protože na něm bylo jméno mého strýce Rudolfa Prokše, který padl na italské frontě.

Když kapelník Trávníček přestal hrát, nastoupil místo něho František Svoboda z Pyšela, který hrál na trombon. Neměl živnostenský list k provozování hudby a byli jsme udáni, že hrajeme bez povolení. Josef Bednář z Klementic udělal zkoušky, získal živnostenský list a měli jsme pokoj. Udání podal harmonikař Jan Stodola z Budišova, muzikant - slepec, který si vydělával po vlačích a svatbách na živobytí. Nijak jsme mu to nezazlívali. Harmoniku ovládal virtuózně. Zašel jsem k němu se svou harmonikou a poprosil ho, aby mi ukázal některé prstoklady. Vzal můj nástroj, zahrál na něj krásně a řekl mi: "Tak jsi to slyšel a viděl, nic víc ti neřeknu, to se musí každý naučit sám!". Trvalo to dlouho, než jsem na to přišel.

Dobře se nám hrávalo v rudíkovské sokolovně. Tam hromy bily, země pukala, otvírala se nebesa, jak se zpívá v té slovácké písničce, když se do toho pustila starší generace. Stačilo zahrát několik sousedských, kmochovských pochodů, valčíků a řízných polek a pak - světe drž se - když se pustil kvapík a třasák na levou, který znali rudíkovští tančit jak baletky na divadle, měli jsme je puštěné z řetězu. Co ti chlapi vyváděli s ženskými - a vydrželi rozšoupnutí až do rána. Tančili s ženskými šosatou bosou a v povlíkačkách. V Rudíkově byli vůbec kadeti na tanec. Čtvrtý den po ostatečích, na popeleční středu, když se drží pust a v kostele kněz poznamenává čelo lidí popadem na znamení pokání - nedělali toho/to ještě nebyla sokolovna a tančilo se v hostinci u Krulů/, počernili muzikanti, usadili je kolem komína na doškové střeše chalupníka Chobotáka a vejskali a křepčili kolem cha-

lupy.

Lhotky, Kňaky, Radslavice, to byly tři vesnice, ze kterých jsme rok co rok vodili brance k odvodu. Hráli jsme jim i ve Velkém Meziříčí a hymny u pomníku padlých. Dnes si na' padlé nikdo nevzpomene.

Jednou jsme byli pozváni vyhrávat na výletě všem pracovníkům náměstského panství. Sešli se lesníci z celého polesí, pivovarští a dvorští zaměstnanci, dřevaři a kočí. Nejdříve se šlo vyhrávat na zámek hraběcí rodině Haukvičů. Na nádvoří zámku zahájil Kmočhův pochod "Kolíne, Kolíne..." Rodina vyšla na balkon a pan hrabě si dal zahrát ještě jednu. Hráli jsme "Muziky, muziky..." .

Zatleskali nám a pořadatele štědře odměnili. Hráli jsme dál řediteli panství, nadlesnímu a všem dalším zámeckým pánum. Na výletišti jsme hráli na ověnčeném a fábory opeňtleném valníku, kde byly lavice a stůl. Večer jsme hráli v dolním městském hostinci. Tam bylo veselosti a rámusu, že jsme se ani neslyšeli.

Zvláštní tradice při muzice byla v Častoticích. Přijímání v minulém roce provdaných žen do "babího cechu". Když jsme přišli, byly už ženy seřazeny v sále hostince a pochodem se vydaly do vsi. Průvod vedla paní Šanderová, držící v jedné ruce láhev rosolky a ve druhé skleničku na pití. Vejskalo se a zpívalo. V domě minulého roku provdaných žen, jim paní Šanderová připnula na punčochu bílou pentličku, jakou mívají o svatbě svatebčané a byla v "babím cechu". V každém domě bylo pohoštění. Ženy pak do večera držely muziku a potom stárci. Věřte mi nebo nevěřte, do čeho se pustí ženy, je všechno veselejší i nám se lépe hraje, když všechno zpívá a tančí. Tak tomu bylo i v Zahrádce. Jednou jsme je zklamali na posvícení. Byli jsme už zadáni jinam. A víte co udělali? Odložili posvícení o týden a to na vesnici něco znamená! Tak jsme byli oblíbeni.

V Budišově "U Kostelecků" se nám také pěkně hrálo na ostatky, ale bylo mnoho chození, protože k Budišovu jsou připojeny Mihoukovice s Rejduvnou. Když stoupal mladým do hlavy "liguér", kývl na nás pantáta Kosteleckých a hned zazněla rychlá polka několikrát repeatovaná a bylo po rebélii. V Budišově ještě donedávna drželi muziku panští "Štraficíři" /baronovi služebníci/ bud v Rejduvně nebo "U Součků". Při ní bylo velké pobavení. Ženské holily chlapy velkou dřevěnou břitvou. Donesly dvě židle, chlapa posadily na jednu, na druhou přinesly lavor s ručníkem. Chlapa

namydlili štaprdlátkem, břitvou oholily, ručníkem osušily, daly pohledět do velkého cedníku, který představoval zrcadlo, pusu navíc daly a chlapi platili jak mourovatí. Chlapi zas ženským na oplátku omyvali kolena. Kartáčem - rejžákem. To víte, že při tom umývání nemyli jen kolena a to zas bylo vřískotu a jekotu habaděj.

V Číkově nás brali na večeři pořadatelé. U Odehnalů nebo u Pálených vařili ve velkém hrnci zvláštní směs - nebyl to ani čaj ani kořalka - která se nalévala naběračkou do hrnků. Byla moc chutná, ale museli jsme dávat pozor, aby z nás nedělala opice. /Byl to grog, svařená voda a do ní nality rum nebo koňak/.

V Bezděkově přišlo do sálu několik chlapců už jinde napítých a dva z nich se začali hned s bezděkovskými potýkat. Láďa Borkovců na mě kývl, vyfoukli jsme řízný pochod, Láďa vzal ty dva a vypochodoval s nimi ze sálu. Později se vrátili a omluvili se.

V Tasově jsme vyhrávali na svatbě společně s druhou kapelou. Vdávaly se totiž dvě sestry. Jednu si bral Josef Marek z Oslavy a druhou František Zezula z Dolních Heřmanic. Svatbě heřmanické vyhrávala kapela o sedmi mužích a naše měla jen čtyři. Nejdříve zahrála dechovka sedmičlenná tři kusy. Potom jsme spustili my. Pamatuji se, že jsme hráli pochod "Kapitán Římek". Museli jsme ho opakovat. Dál jsme hráli valčík "Sen lásky" a polky "Na sádkách" a "Šepot květin". Chtěli jen nás, ale to nešlo. Po svatbě kapelník té druhé dechovky lákal našeho trombonistu Vojtu Dobrovolného z Kamenné, aby přešel k nim: "Co se bodeš flákat s takovou brnkačkou, u nás můžeš hrát na křídlovku." Ale Vojta nešel.

Tehdy před půlstoletím, byla i malá venkovská dechovka hledanou zábavou. Pro mě nezapomenutelné byly letní večery, když jsme na návsi vyhrávali pro své potěšení a děvčata k naší hře pěkně vyzpěvovala. Okna vesnice byla otevřená a v nich naslouchaly celé rodiny. Byla to už tehdy rozhlasová a televizní vysílání ve čtvrtek a v sobotu dlouho do noci, všemi žádaná, hlavně staršími ženami, které vzpomínaly na mladá léta. Od té doby, co začala televize a rozhlas, hudba už nemá tu cenu jako mívala. Mládež si nosí muziku s sebou v tranzistorech. Jak to bývalo radostné, když při zábavách zpívali tančenici s námi Kmochovu Zlatou Prahu, Jenom ty mě můj koníčku..., Muziky Muziky... Koupím já si kon

vraný... nebo Andulku Šafářovu. I soudná stolice se rozezpívala a tak všichni měli potěšení ze života. Snad i ta staročeská dechovka dělala lid lepším.

Musíme být spravedliví. I dnes rozhlas a televize nám často dává poslechnout starou dechovku a hodnotné hudební kusy. Co to bylo za krásu, když v televizi vystoupilo kvarteto, dvoje housle, viola a cello. Co dovedou čtyři lidé dát pěkného srdeci člověka. Děst dovedou napodobit! Zpočátku začali slaboučkým brnkáním na struny, pak silnějším jakoby kapky šustily v listí, pak tukaly na okno, na okenní plech a vrcholilo to lijákem a ozvěv cella vyvolával bouři. Nezapomenutelné chvíle, hudební báseň! Ano, hudba je básnění v tónech, jak říkával varhaník brněnského dómu Hromádka.

Končím své muzikantské zápisky s přáním, aby v našem národě českém se udrželo rčení "Co Čech, to muzikant!"

Jako dodatek několik kusů psaných kapelníkem Antonínem Krejčím - Trávníčkem:

Pochody: Stojí borovička, Pozdrav jara, Jaro mládí, Zelení hájové, Pozor! Na přivítanou, Pochod komediantů, Zlatá Praha, Můj koníčku, Kolíne, Kolíne, Koupím já si koně vraný, Muziky, muziky...

Valčíky: Kouzlo lásky, Dostal jsem šáteček, Rajské vlny, Růže milená, Růže Orientu, Starý mládenec, Sen lásky, Šťastný návrat, Dunajské vlny, Zdeničko má, Kytice hyacintů, Pomněnky, V poli stojí kříž, Sousedská, Královna noci, Opuštěná.

Polky: Bajadéra, Polonia, Andulička, Noční tulák, Na Marjánce, Točte se pardálkové, Pojd Mařenko do háječku, Česká polka, Na sádkách, Škoda lásky, Nunu, Čerstvá polka, Spí Havlíčku, Zpěv skřívana, V tom našem háječku roste bříza zelená...

Třesák Svatební, kvapíky Šelma a Na motoru a mazurka Ta naše zahrádka od Kmocha.

Zapomněli jsme ještě na valčíky, při nichž ozýval se vždy radostný zpěv, vzpomínající rodné vesnice a země... Byly to valčíky: Zpívám si písničku nejkrásnější, Ta naše písnička česká, Chaloupky pod horami...

Literatura

Velkomeziříčsko, ročník 1935, číslo 35
Městečko Vysočiny - Budišov, rok 1968, statě Rodáci
Sokolská kronika Budišova
L.Kolísek: První česká pouť do Lurd 1903, Brno 1904
L.Kolísek: Třetí česká pouť do Lurd 1911, Brno 1912
Věra Tlaskalová a Ivana Picková: Vyhrávala kapela, Květy 1969,
číslo 27
Vladimír Němeček: Budišovská škola/rukopis/
K.V.Rais: Zapadlí vlastenci.

Noty

Noty různých nakladatelství od roku 1890

Opisy not starých kapelníků

Zápisník hudebnický kapelníka Josefa Příkazského z let 1903 - 1914

Noty Josefa Hakla, muzikanta hasičské kapely v Tasově a Josefa Závodského, učitele v Tasově

Noty od muzikanta sokolské kapely v Budišově Huberta Pospíšila
Noty od muzikanta Františka Sedláčka z Budišova

Paměti

Hubert Pospíšil Budišov

Emil Pospíšil, "

Mořic Schäffer, "

Miloš Vávra, "

Josef Černý, "

Vladimír Guth, "

František David, "

Jan Řihák, "

Ladislav Vrba, "

Štěpán Pospíšil, "

František Bednář, "

Hedva Tůmová, "

Bohumil Pažourek, Rudíkov

František Příkazský, Kožichovice

Josef Vrba, Tasov

Jan Uhlíř, "

Josef Uhlíř, "

Vladimír Hakl, "

Brychta Jaroslav, "

Pospíšil Ladislav, "

Bedřich Kolář, Budišov

Farní úřad, Tasov

Klusáčková Anežka, Hodov

Pospíšil Alois, "

Karpíáková A., Brno

Pospíšil Josef, Brandýs nad Labem

Štěpánek Josef, Náměšť n/Osl.

Chytka František, Vaneč

Autor: František Horký

Obálka a ilustrace: Stanislav Černý

Grafická úprava a redakce: Karel Jánský

Zodpovídá: Arnošt Milostný

Počet výtisků: 1000

Vydalo: Okresní kulturní středisko B. Václavka v Třebíči

